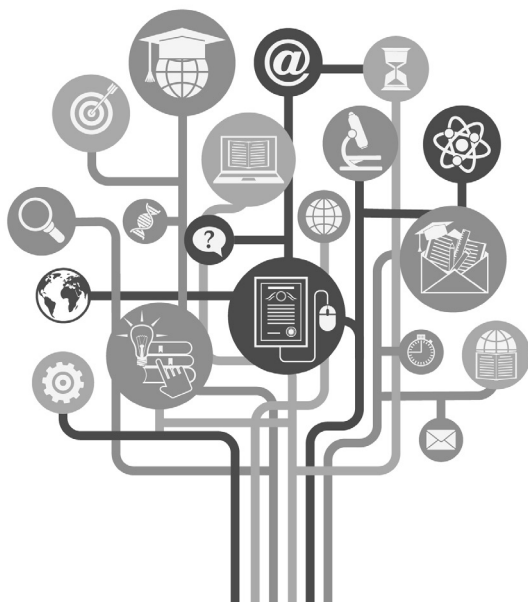

วิสัยทัศน์ 2030 ของประเทศซาอุดีอาระเบียต่อโอกาสด้าน อุตสาหกรรมฮาลาลไทย

Saudi Arabia Vision 2030 towards the Opportunities of
Halal Industry in Thailand

บัณฑิต อารอมัน
Bandit Aroman

วิสัยทัศน์ 2030 ของประเทศซาอุดีอาระเบีย ต่อโอกาสด้านอุตสาหกรรมฮาลาลไทย

Saudi Arabia Vision 2030 towards the Opportunities of Halal
Industry in Thailand

บัณฑิต อารอมัน¹

Bandit Aroman

¹วิทยาลัยนานาชาติอิสลามกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพฯ 10220 ประเทศไทย

International Islamic College Bangkok, Krirk University, Bangkok 10220, Thailand

e-mail : banditalya@gmail.com

Received : March 27, 204 Revised : August 26, 2024 Accepted : September 4, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการ เรื่อง “วิสัยทัศน์ 2030 ของประเทศซาอุดีอาระเบียต่อโอกาสด้านอุตสาหกรรมฮาลาลไทย” มีเป้าหมายการศึกษาวิสัยทัศน์ 2030 ของประเทศซาอุดีอาระเบีย และวิเคราะห์โอกาสของภาคอุตสาหกรรมฮาลาลไทยในตลาดซาอุดีอาระเบีย ซึ่งทิศทางการสัมพันธระหว่างซาอุดีอาระเบียและไทยมีทิศทางที่ดียิ่งขึ้นหลังจากรื้อฟื้นความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการตั้งแต่ต้นปี 2565 ทำให้โอกาสการพัฒนาความร่วมมือระหว่างไทยและซาอุดีอาระเบียมีเพิ่มมากขึ้นในทุกมิติ

การศึกษาดังกล่าวใช้กระบวนการศึกษาจากเอกสาร นโยบายของภาครัฐ และวิเคราะห์ผลจากปรากฏการณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยผลการศึกษามีข้อค้นพบว่าอุตสาหกรรมฮาลาลไทยได้เตรียมความพร้อมสู่ตลาดซาอุดีอาระเบีย โดยมีสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย (CICOT) เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนมาตรฐาน และได้รับอนุมัติให้ร่วมสมาชิกของหน่วยงานอาหารและยา (SFDA) ประเทศซาอุดีอาระเบีย ส่งผลให้การนำเข้าสินค้าฮาลาลภายใต้การรับรองของ CICOT ได้รับการยอมรับจากหน่วยงาน SFDA ด้วยทำให้การเติบโตของตลาดการส่งออกสินค้าฮาลาลในซาอุดีอาระเบียมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

คำสำคัญ : วิสัยทัศน์ 2030 ; ซาอุดีอาระเบีย ; อุตสาหกรรมฮาลาล ; ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ; เศรษฐกิจ

Abstract

The article on “Saudi Arabia Vision 2030 towards the Opportunities of Halal Industry in Thailand” aims to examine the vision 2030 of Saudi Arabia and evaluate the halal industries of Thailand in Saudi Arabian’s market. The trend of Thai-Saudi relations appears to be on the rise after the return of their relationship in 2022, which brings more opportunities for the two countries to collaborate in all dimensions.

The methodology of this study was primary involved collecting data from the documents, government policies and analyzed the scenario of international relations. The study found that Halal industries in Thailand have been prepared for Saudi’s market by the Central Islamic Council of Thailand which is the main body responsible for establishing standards and preparing Thailand’s halal sectors to received the permission from the Saudi Food and Drug Authority (SFDA). As a result, the products under the verification from the CICOT have also been permitted to export to the Saudi’s market which could encourage more entrepreneurship to engage in the halal exporting and enhance the increasing trend.

Keywords: Vision 2030; Saudi Arabia; Halal Industry; International Relations; Economic

บทนำ

วิสัยทัศน์ 2030 เป็นกรอบยุทธศาสตร์ของประเทศซาอุดีอาระเบียที่ต้องการพัฒนาระบบเศรษฐกิจที่รองรับทั้งในมิติทางการการลงทุน การท่องเที่ยว การหมุนเวียนทางพลังงาน และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของชาวซาอุดีอาระเบีย วิสัยทัศน์ 2030 จะช่วยให้ไทยมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงด้านอาหาร สอดรับกับพลเมืองที่จะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทั้งในรูปแบบของกลุ่มแรงงาน และนักลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ของประเทศซาอุดีอาระเบีย (Mohd Asif, 2022) ดังนั้นการปรับทิศทาง การส่งเสริมอุตสาหกรรมฮาลาล จึงต้องเร่งพัฒนายุทธศาสตร์ดังนี้ 1) กำหนดแผนตามกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งล่าสุด (ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 – 2570)

มิได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร 2) การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมฮาลาลอย่างเป็นรูปธรรม และ 3) การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรด้านฮาลาลในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับฮาลาล

การยกระดับอุตสาหกรรมฮาลาลอาจต้องสร้างภาคีเครือข่ายที่มีองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีความเข้าใจต่อบริบทของความต้องการสินค้าฮาลาลในแต่ละพื้นที่ของประเทศชาอูดีอาระเบีย และวิเคราะห์ว่าหากสามารถเจาะตลาดอุตสาหกรรมฮาลาลในชาอูดีอาระเบียได้จะส่งผลให้เกิดการกระจายสินค้าไปยังกลุ่มประเทศอ่าวอาหรับอื่น ๆ ที่มีกำลังซื้อ ดังนั้นการผลักดันอุตสาหกรรมฮาลาลจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนามูลค่าการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศเป้าหมาย ซึ่งประเทศชาอูดีอาระเบียเป็นหนึ่งในประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ และเป็นประตูการส่งออกสินค้าฮาลาลในยังตะวันออกกลาง การส่งเสริมอุตสาหกรรมฮาลาลอย่างเป็นรูปธรรมจะช่วยให้เครือข่ายด้านอุตสาหกรรมฮาลาลของไทยยกระดับการส่งออกได้มากยิ่งขึ้น

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory Planned Behavior, TPB) ของ Ajzen Izek (1991) ผู้บุกเบิกทฤษฎี TPB เน้นย้ำถึงความสำคัญของความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการทำนายพฤติกรรมของบุคคลและสังคม ซึ่งพัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned) เมื่อนำมาผนวกกับการอธิบายการบริโภคฮาลาล TPB จะสามารถเข้าใจถึงแนวโน้มของพฤติกรรมของผู้บริโภคต่ออาหารฮาลาล และเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่างทัศนคติและพฤติกรรม Ajzen Izek ซึ่งเน้นย้ำว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ได้แก่ ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ของพฤติกรรมนั้น ความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังตามบรรทัดฐานของผู้อื่น (Khalek, A. A., & Syed Ismail, S. H., 2015)

นอกจากนี้ การศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TPB) สำหรับโมเดลขยายความตั้งใจของผู้ประกอบการในการเข้าร่วมอุตสาหกรรมฮาลาลธุรกิจ SMEs จากทุกภาคอุตสาหกรรมแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเศรษฐกิจ ซึ่งตามหลักทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TPB) ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมฮาลาลของไทยต้องมี 6 ปัจจัยในการสร้างโอกาสการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลไทยให้ทันต่อวิสัยทัศน์ 2030 ของประเทศชาอูดีอาระเบีย คือ (1) การรับรู้ฮาลาล (2) แรงจูงใจทางธุรกิจฮาลาล (3) การสนับสนุนจากครอบครัว (4) อิทธิพลจากเพื่อนร่วมงาน (5) ความเป็นไปได้ และ (6) การสนับสนุนจากรัฐบาล (Supaat, S. H., Nizam, N. Z., & Ahamat, A., 2019)

อุตสาหกรรมฮาลาลในไทย

“ฮาลาล” (Halal) เป็นคำมาจากภาษาอาหรับ หมายความว่า การผลิต การให้บริการ หรือการจำหน่ายใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อบัญญัติของศาสนาอิสลาม (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2565) ในขณะที่คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยได้นิยาม คำว่า ฮาลาล หมายถึง สิ่งของหรือการกระทำใด ๆ ที่ได้รับอนุญาตตามบทบัญญัติแห่งอิสลาม ฮาลาล จึงหมายถึง การอนุญาตหรืออนุมัติในบทบัญญัติอิสลาม ซึ่งไม่ได้รวมถึงเฉพาะการบริโภคอาหารเพียงเท่านั้น ยังหมายถึงวิถีชีวิต การทำธุรกิจ การทำธุรกรรมทางการเงิน และการดำเนินการเรื่องเกี่ยวกับอุตสาหกรรมฮาลาลด้วย ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายอิสลามในการกำกับดูแลกิจกรรมต่าง ๆ และต้องอิงจากคัมภีร์อัลกุรอานเป็นหลักสู่การวินิจฉัยคุณภาพอาหารฮาลาล (คำกล่าวของอัลลอฮ์) และรองลงมาเป็นหลักอัลหะดีษ (การปฏิบัติของศาสดามูฮัมหมัด) และการนำคำว่า “อุตสาหกรรมฮาลาล” คือ การนำสินค้าที่มีการรับรองมาตรฐานฮาลาลมาผนวก และอยู่ในบริบทของการค้า การลงทุนในระดับมหภาค การค้า การลงทุน และการส่งออก ในบริบทของอุตสาหกรรมฮาลาลจึงเป็นโอกาสของไทยในการแบ่งตลาดผู้บริโภคที่เป็นมุสลิมประมาณ 2,000 ล้านคนทั้งในอาเซียน ตะวันออกกลาง แอฟริกา และยุโรป

การศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลสอดคล้องกับการใช้กรอบแนวคิดของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติข้อที่ 4.4 ด้านการพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่มีเป้าหมายในการยกระดับการพัฒนาความมั่นคงด้านการเกษตรและอาหารของประเทศและชุมชนในมิติ ปริมาณ คุณภาพ ราคาและการเข้าถึงอาหาร โดยบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร และเพิ่มผลิตภาพการเกษตรแบบบูรณาการ โดยเน้นให้เกิดความมั่นคงทางอาหารภายในประเทศและเกษตรอาหารมูลค่าเพิ่ม (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580) นอกจากนี้ยังพบว่ามียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับการกำหนดนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” ซึ่งได้กำหนดแนวทางการพัฒนามาตั้งแต่ปี 2548 เพื่อเพิ่มศักยภาพในการส่งออกด้านอาหารไปยังกลุ่มประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศมุสลิมที่มีประชากรกว่า 2,000 ล้านคนด้วย ทั้งนี้ผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าที่สำคัญของโลก และพัฒนาคุณภาพอาหารให้เป็นที่ยอมรับ รวมทั้งส่งเสริมธุรกิจร้านอาหารไทยในต่างประเทศ

วินัย ดะห์ลัน (2552) ได้เน้นกระบวนการผลิตอาหารฮาลาลในระบบอุตสาหกรรม ซึ่งมีประเด็นต้องระวังผู้ผลิตอยู่มาก ดังนั้นต้องปรับระบบการผลิตอาหารในทางอุตสาหกรรมที่ใช้อยู่ ทั้ง Good Manufacturing Practice (GMP), Hazard Analysis Critical Control Point (HACCP) และนำระบบขององค์การมาตรฐานสากลหรือองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (ISO) เข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการนิติวิทยาศาสตร์เข้ามาสนับสนุน เพื่อลดปัญหาการเจือปนสิ่งแปลกปลอมที่ศาสนาไม่อนุมัติ (วินัย ดะห์ลัน, 2552) ในขณะที่ผลการศึกษาของสาริกา คำสุวรรณ (2011) เรื่องนโยบายส่งเสริมการส่งออกอาหารฮาลาลไทย และปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์อาหารฮาลาลไทยในกลุ่มผู้บริโภคมุสลิมตะวันออกกลาง เคยมีข้อค้นพบว่าอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลไทยไม่ก้าวไกลเท่าที่ควรเมื่อเปรียบเทียบกับศักยภาพและความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่ประเทศไทยมีอยู่ เนื่องจากนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลและแผนส่งเสริมภาพลักษณ์อุตสาหกรรมอาหารฮาลาลไทยไม่มีความชัดเจนในการนำแผนยุทธศาสตร์ไปสู่แผนการปฏิบัติ ขาดการบูรณาการแผนงานโครงการของแต่ละหน่วยงานเข้าด้วยกัน ไม่มีการจัดทำแผนงานเฉพาะเรื่อง ด้านอาหารฮาลาล แผนการตลาดที่ผ่านมาไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างภาพลักษณ์และการสื่อสารตราสินค้า ไม่มีมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลธุรกิจฮาลาลที่เป็นระบบ และปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์อาหารฮาลาลไทยในวันออกกลาง คือ ภาพลักษณ์ประเทศแหล่งกำเนิดการบริหารจัดการธุรกิจอาหารฮาลาลขององค์กรที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ของสินค้า และการตลาดและการสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์

ในทางกลับกันการที่ประเทศไทยมีจุดแข็งด้านศักยภาพในการผลิตอาหาร และมีโอกาสที่มีตลาดสินค้าอาหารสำหรับประชากรมุสลิมซึ่งมีขนาดใหญ่มาก แต่ประเทศไทยก็มีจุดอ่อนจากการที่ไม่ใช่ประเทศมุสลิม การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน การผลิต และส่งออกอาหารฮาลาล จึงจำเป็นจะต้องสร้างความเชื่อถือและการยอมรับของผู้บริโภคที่เป็นประชากรมุสลิม ว่าอาหารที่ผลิตจากประเทศไทยเป็นอาหารฮาลาลซึ่งถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม และมาตรฐานสากล (สนธิ บางอ้อ, 2556)

แต่เมื่อความต้องการของตลาดฮาลาลมีมากขึ้น และผู้ผลิตและผู้บริโภคมีความเข้าใจต่อกระบวนการที่ไทยได้พัฒนาไปสู่การยอมรับในเวทีโลก สอดคล้องกับการศึกษาของกาญจนา ธรรมาวาท (2022) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพการผลิตและการตลาดของธุรกิจอาหารฮาลาลในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีข้อค้นพบที่สำคัญว่า สินค้าฮาลาลในกลุ่มอาหารและเครื่องดื่มมีการผลิตโดยผ่านการรับรองมาตรฐานฮาลาล

นอกจากจะโน้มน้าวกลุ่มลูกค้าที่นับถือศาสนาอิสลามแล้วยังส่งผลต่อกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้วย อาทิ ชาวมลายูเซีย อินโดนีเซีย และประเทศอื่น ๆ ศักยภาพการพัฒนามาตรฐานและการตรวจรับรองฮาลาลเพื่อยกระดับมาตรฐานและการตรวจรับรองฮาลาลไทยให้ได้มาตรฐานโลกเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศควรต้องคำนึงถึง การเสริมสร้างศักยภาพการผลิตสินค้าและบริการฮาลาลเพื่อสนับสนุนกระบวนการผลิตอาหารและสินค้าอื่น ๆ รวมทั้งการบริการให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักศาสนา การพัฒนาศักยภาพการตลาด ฮาลาลสู่สากล โดยคุณภาพลักษณ์ คุณภาพมาตรฐานไทยแลนด์ ไดมอนด์ ฮาลาล (Thailand Diamond Halal) ในการส่งเสริมการส่งออกสินค้าฮาลาลไทยไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก และการพัฒนาศักยภาพการวิจัยพัฒนาวิทยาศาสตร์ฮาลาล เพื่อสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมฮาลาลของประเทศ กาญจนนา ธรรมาวาท และ ณัฐพล ชันธไชย (2022)

อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีโอกาสของชาอุดีอาระเบียเกี่ยวกับโอกาสอุตสาหกรรมฮาลาลของไทยอาจยังไม่เห็นแนวโน้มที่ชัดเจนมากนักอันเนื่องมาจากปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แต่เมื่อความสัมพันธ์กลับมามีทิศทางที่ดีขึ้น แนวโน้มการรื้อฟื้นด้านอุตสาหกรรมฮาลาลกับชาอุดีอาระเบียจึงเริ่มมีการเปลี่ยนผ่านด้วยนัยสำคัญ ซึ่งสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เตรียมพร้อมภาคเอกชนกว่า 130 รายเพื่อเจาะตลาดการค้าและการลงทุนในชาอุดีอาระเบีย โดยมีคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) ลงนามความร่วมมือ (MOU) การจัดตั้ง Joint Business Council (JBC) กับ The Federation of Saudi Chambers of Commerce (FSCC) ขยายตลาดส่งออกสินค้าเกษตร อาหาร อุตสาหกรรม รวมถึงธุรกิจบริการต่าง ๆ ในตลาดชาอุดีอาระเบียร่วมกันไม่น้อยกว่า 10,000 ล้านบาทภายในปี 2567 (ไทยรัฐออนไลน์, 2566) โดยปัจจุบันชาอุดีอาระเบียถือเป็นคู่ค้าลำดับที่ 17 ของไทยในตลาดโลก และเป็นคู่ค้าลำดับที่ 2 ของตะวันออก แต่อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ที่ส่งออกไปยังชาอุดีอาระเบียยังคงเป็นรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบยานยนต์ (214.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกมากกว่าอุตสาหกรรมฮาลาลถึง 6 เท่า ซึ่งเป็น กลุ่มจำพวกอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป (36.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และยังมีกลุ่มผลไม้กระป๋องและแปรรูป (3.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) (ธนวัฏ เสือแย้ม และรัชดา คงขุนเทียน, 2565)

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมฮาลาลในช่วงที่ผ่านมาอาจสรุปได้ว่า ภาครัฐให้ความสำคัญต่อการผลักดันอุตสาหกรรมฮาลาลมาโดยตลอด โดยมี

หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การยกระดับอุตสาหกรรมฮาลาลอาจต้องสร้างภาคีเครือข่ายที่มีองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีความเข้าใจต่อบริบทของความต้องการสินค้าฮาลาลในแต่ละพื้นที่ จึงเห็นว่าการสร้างเครือข่ายภายในประเทศในด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมฮาลาลจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนามูลค่าการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศเป้าหมาย โดยเฉพาะในวันออกกลาง ซึ่งประเทศซาอุดีอาระเบียเป็นหนึ่งในประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ และเป็นประตูสู่การส่งออกสินค้าฮาลาลในยังตะวันออกกลาง จึงต้องสร้างเครือข่ายด้านอุตสาหกรรมฮาลาลกับ สถาบันชั้นนำในประเทศซาอุดีอาระเบีย เพื่อเป็นเครือข่ายทางวิชาการระดับนานาชาติ และพัฒนาต่อยอดสู่การเป็น Think Tank เครือข่ายนักวิชาการด้านอุตสาหกรรมฮาลาลระหว่างไทย-ซาอุดีอาระเบีย และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนทางวิชาการด้านอุตสาหกรรมฮาลาลระหว่างไทย-ซาอุดีอาระเบีย ตลอดจนพัฒนาระดับศักยภาพอุตสาหกรรมฮาลาลของไทยสู่ตลาดตะวันออกกลาง

แนวคิดต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาล

การสร้างกรอบแนวคิดต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลจำเป็นต้องใช้กรอบของการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) ซึ่งประเทศไทยถือว่ามียูจุดเด่นทั้งในแง่ของการมีจุฬาราชมนตรีและคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยที่ใช้พระราชบัญญัติการบริหารองค์การศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 ในการกำกับดูแลการบริหารกิจการฮาลาล รวมถึงและสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดที่มีอำนาจในการตรวจและให้ความเห็นต่อกระบวนการขอรับรองมาตรฐานฮาลาล ในการขับเคลื่อนกระบวนการอุตสาหกรรมฮาลาลทั้งในสถาบันมาตรฐานฮาลาลแห่งประเทศไทย และศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพด้านการวิจัย และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้บริโภคที่เป็นผู้นับถือศาสนาอิสลามทั้งในและต่างประเทศ ในขณะที่วิทยาลัยนานาชาติอิสลามกรุงเทพมหานคร วิทยาลัยอิสลามได้เร่งผลิตบัณฑิตที่มีองค์ความรู้ความสามารถด้านอุตสาหกรรมฮาลาลทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ส่งผลให้ในอนาคตอันใกล้ตลาดแรงงานของอุตสาหกรรมฮาลาลน่าจะมีศักยภาพขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยได้มาก

ยิ่งขึ้น ทำให้การแข่งขันด้านอุตสาหกรรมฮาลาลเติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีรายได้เข้าประเทศอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงแนวความคิดของ ไมเคิล อี พอร์เตอร์ (Porter, M.E., 1980) ได้ให้แนวคิดไว้ว่าในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันต้องคำนึงถึง 3 กลยุทธ์ คือ 1) การเป็นผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership) 2) การสร้างความแตกต่าง (Differentiate) และ 3) การมุ่งเน้นตลาดเฉพาะส่วน (Market Focus) ทั้งนี้ เมื่อนำองค์ประกอบดังกล่าวมาพิจารณากับการศึกษาด้านอุตสาหกรรมฮาลาลแล้ว มีแนวโน้มสูงต่อการผลักดันการสร้างความได้เปรียบกับตลาดคู่แข่งอื่น ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาลด้านอาหาร พร้อมไปกับการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว วิถีฮาลาลของชุมชนวิถีมุสลิม รวมถึงการบริการฮาลาลเชิงสุขภาพด้วย ซึ่งประเทศไทย มีกลุ่มนักท่องเที่ยวจากประเทศอาหรับ โดยเฉพาะจากประเทศซาอุดีอาระเบียให้ความสนใจในเรื่องดังกล่าวพร้อมเล็งเห็นศักยภาพด้านความร่วมมือด้านความมั่นคงทางอาหาร และความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างกันในอนาคตอยู่แล้ว ดังนั้นการยกระดับด้านอาหารฮาลาลและการท่องเที่ยวไปพร้อม ๆ กัน จะทำให้ประเทศไทยได้รับผลประโยชน์โดยตรง อีกทั้งยังเป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้เห็นถึงความเป็นพหุวัฒนธรรมในสังคมไทย (finnomena, 2008)

บทบาทของรัฐบาลไทยต่อการส่งเสริมสินค้าฮาลาล

รัฐบาลไทยได้ผลักดันยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพธุรกิจสินค้าและบริการฮาลาล (พ.ศ. 2559 – 2563) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ตลอดห่วงโซ่การผลิตที่สนับสนุนการผลิตและบริการของชุมชนในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อาหาร และพลังงาน บนฐานความรู้ที่สร้างสรรค์เพื่อสร้างเอกลักษณ์สินค้า อาทิ สินค้าอาหารและผลิตภัณฑ์ฮาลาล รวมทั้งสนับสนุนการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารให้เทียบเท่าระดับสากล (ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพธุรกิจสินค้าและบริการฮาลาล (พ.ศ. 2559-2563)

บทบาทของรัฐบาลไทยจึงเร่งผลักดันอุตสาหกรรมฮาลาลซึ่งจะเน้นหนักไปที่การส่งเสริมการกำหนดนโยบาย “อาหารไทย อาหารโลก” โดยมองโอกาสและช่องทางขยายตลาดสินค้าฮาลาล (Halal) เนื่องจากประชากรในกลุ่มประเทศมุสลิม มีแนวโน้มเติบโต และมีกำลังซื้อมากขึ้น ดังนั้น ผลิตภัณฑ์และสินค้าที่ได้รับตรารับรองฮาลาลตาม

หลักศาสนาอิสลาม จึงมีความต้องการมากขึ้นไปด้วย สินค้าอาหารฮาลาลที่ประเทศไทยส่งออกไปยังกลุ่มองค์กรมุสลิมโลกในโลกมุสลิม (OIC) ที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด 5 อันดับแรกของปี 2564 ได้แก่ 1. ธัญพืช 2. ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา สัตว์น้ำฯ 3. น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล 4. ของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ทหรือนม ผลิตภัณฑ์อาหารจำพวกพาย และ 5. ของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้ โดยในปี 2564 ประเทศไทยได้ส่งออกสินค้าฮาลาลไปยังประเทศกลุ่ม OIC โดยมีมูลค่าสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1. มาเลเซีย มูลค่าส่งออก 1,193.57 ล้านดอลลาร์สหรัฐ 2. อินโดนีเซีย 885.77 ล้านดอลลาร์สหรัฐ 3. สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ 228.64 ล้านดอลลาร์สหรัฐ 4. อียิปต์ 225.18 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 5. เยอรมัน 165.00 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ในตลาดในกลุ่มประเทศ OIC ประเทศไทยยังมีโอกาสขยายตลาดไปยังประเทศที่ไม่ใช่มุสลิม ได้แก่ อินเดีย จีน สิงคโปร์ รวมถึงประเทศไทยเอง โดยตลาดกลุ่มนี้ก็เป็นตลาดเป้าหมายส่งออกสินค้าอาหารฮาลาลที่สำคัญเนื่องจากล้วนมีกลุ่มชาวมุสลิมที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (อนุชา บุรพชัยศรี, 2565)

นอกจากนี้ในภาพรวมการส่งออกสินค้าอาหารฮาลาลของไทยพบว่ายังมีแนวโน้มเติบโตได้สูง ไทยถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก โดยเฉพาะอาหารฮาลาล ได้เปรียบทั้งด้านโลจิสติกส์และมีสินค้าที่มีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค เชื่อมมันสามารถดึงดูดนักลงทุนจากซาอุดีอาระเบีย ทั้งการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว รวมทั้งภาคการผลิตอื่นๆ จึงควรเตรียมความพร้อมเสริมสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขัน” (นาวา จันทนสุรคณม, 2566)

วิสัยทัศน์ 2030 ของซาอุดีอาระเบียต่อโอกาสอุตสาหกรรมฮาลาลไทย

วิสัยทัศน์ 2030 ของประเทศซาอุดีอาระเบีย มีจุดเริ่มต้นตั้งแต่ปี 2016 เพื่อตั้งเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงประเทศจากประเทศที่พึ่งพารายได้จากน้ำมันเป็นประเทศที่พึ่งพารายได้จากภาคธุรกิจ เน้นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติแบบยั่งยืนตลอดจนให้ความสำคัญกับภาคการท่องเที่ยว และการรักษามรดกทางประวัติศาสตร์ (Saudi Vision 2030, 2022)

ซาอุดีอาระเบียเป็นเศรษฐกิจที่ก้าวไปข้างหน้าในอนาคต นำเสนอศักยภาพที่ยังไม่ได้ใช้และโอกาสทางธุรกิจที่ไม่เหมือนใครซึ่งขับเคลื่อนโดย Vision 2030 ปริมาณการ

ค้าของซาอุดีอาระเบีย-ไทยอยู่ที่ 34,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ปริมาณการส่งออกของซาอุดีอาระเบียไปยังประเทศไทยในปี 2563 อยู่ที่ 4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และการส่งออกของไทยไปยังซาอุดีอาระเบียอยู่ที่ 1.65 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปีเดียวกัน (Saudi Vision 2030, 2022) แม้ว่าความสัมพันธ์จะไม่อยู่ในสถานะที่ปกติ แต่การค้าของทั้งสองประเทศก็ยังอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ อีกทั้งซาอุดีอาระเบียเคยให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมมูลค่า 30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และอาหารกว่า 75 ตัน หลังเหตุการณ์สึนามิในช่วงปี 2547 ดังนั้นมิติด้านการค้ากับซาอุดีอาระเบียในระยะต่อไป จึงมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีขึ้น และเป็นโอกาสสำคัญของไทยที่จะให้ซาอุดีอาระเบียเชื่อมโยงอุตสาหกรรมฮาลาลในเส้นทางการค้าที่เชื่อมระหว่างสามทวีป (ยุโรป เอเชีย และแอฟริกา) ครอบคลุมพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและเป็นประโยชน์เชิงกลยุทธ์ที่ Vision 2030 ตั้งเป้าไว้สูงสุดด้วยการพัฒนาซาอุดีอาระเบียให้เป็นศูนย์กลางการขนส่งและโลจิสติกส์ชั้นนำของโลก (จรัญ มะลูลีม, 2566)

ซาอุดีอาระเบีย มีศักยภาพและโอกาสที่น่าสนใจสำหรับนักลงทุนในเศรษฐกิจ G 20 (กลุ่มผู้นำเศรษฐกิจโลก) ที่มีประชากรอายุน้อยและมีการศึกษาสูงกว่า 34 ล้านคน นอกจากนี้ ซาอุดีอาระเบียยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และแร่ธาตุล้ำค่าอีกด้วย ในฐานะส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ 2030 การปฏิรูปเศรษฐกิจในวงกว้างประสบความสำเร็จในการสร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ การใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์เชิงกลยุทธ์ที่สำคัญของซาอุดีอาระเบีย และผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจและการกระจายความเสี่ยง นักปฏิรูปเปิดโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ในซาอุดีอาระเบียสู่โลกมากยิ่งขึ้น จุดเด่นของซาอุดีอาระเบีย คือ เป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศ G20 ที่ใหญ่ที่สุด เศรษฐกิจรุ่นใหม่ที่มีประชากรอายุต่ำกว่า 35 ปี 58.2% ตลาดหุ้นใหญ่เป็นอันดับ 9 ของโลกและใหญ่ที่สุดในภูมิภาคตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ (Middle East/North Africa, MENA) การมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจที่ไม่ใช่น้ำมัน 60.2% ต่อ GDP ในไตรมาสที่ 2 ปี 2021 การใช้จ่ายด้านความบันเทิงในครัวเรือนคาดว่าจะเติบโตจาก 2.9% เป็น 6.0% ของ GDP ซึ่งสร้างตลาดมูลค่า 30 พันล้านดอลลาร์ สร้างประสบการณ์ความบันเทิงล้ำสมัย สถานที่ท่องเที่ยวใหม่ และกิจกรรมระดับโลกทั้งหมดจะเกิดขึ้นในซาอุดีอาระเบีย ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า (Asif, M., 2022)

ประเทศไทยและประเทศซาอุดีอาระเบียได้ร่วมมือกันความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ.2565 ทำให้โอกาสการพัฒนาความร่วมมือระหว่างไทยและ

ชาอูตีอาระเบียมีเพิ่มมากขึ้นในทุกมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อไทยได้รับการตอบรับจากการเข้าร่วมประชุมผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค 2022 ของเจ้าชายมุฮัมมัด บิน ซัลมาน บิน อับดุลอะซีซ อาล ซะอูด มกุฎราชกุมาร และนายกรัฐมนตรีแห่งชาอูตีอาระเบีย และได้ลงนามบันทึกความร่วมมือ จำนวน 5 ฉบับ คือ 1) ข้อตกลงความร่วมมือด้านพลังงานระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบียกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย 2) บันทึกความร่วมมือการจัดตั้งสภาความร่วมมือซาอุดี-ไทย 3) บันทึกความร่วมมือว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬาแห่งราชอาณาจักรไทยกับกระทรวงท่องเที่ยวแห่งซาอุดีอาระเบีย 4) บันทึกความร่วมมือว่าด้วยความร่วมมือด้านการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งซาอุดีอาระเบีย และ 5) บันทึกความร่วมมือระหว่างองค์กรกำกับดูแลและต่อต้านการทุจริต ซาอุดีอาระเบีย และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ราชอาณาจักรไทย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยและซาอุดีอาระเบียกลับมาสู่ในทิศทางที่ดีขึ้นระหว่างสองประเทศ ทำให้เกิดโอกาสในหลาย ๆ มิติ รวมถึงภาคอุตสาหกรรมฮาลาลที่ไทยกำลังพัฒนาไปสู่ตลาดโลกมุสลิมกว่า 57 ประเทศ กับประชากรกว่า 2,000 ล้านคน ทำให้โอกาสเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมของไทยเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง และด้วยศักยภาพของไทยทั้งในมิติด้านการเกษตร นวัตกรรมด้านอาหาร จนทำให้ยุทธศาสตร์ครัวไทยสู่ครัวโลกได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ หนึ่งในเป้าหมายสำคัญของการยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างซาอุดีอาระเบียและไทย ช่วงยุคนายกรัฐมนตรีประยุทธ์ จันทร์โอชาเยือนประเทศซาอุดีอาระเบียอย่างเป็นทางการในช่วงต้นปีมกราคม 2565 คือการสร้างความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประเทศไทยเป็นที่ยอมรับในสายตาประชาคมโลกว่าเป็นประเทศที่มีความสามารถในด้านคุณภาพอุตสาหกรรมเกษตร และการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาล กลุ่มภาคธุรกิจจึงเล็งเห็นโอกาสในการทำบันทึกความร่วมมือ ซึ่งมีสาขาต่าง ๆ เช่น การบริการและสุขภาพ กลุ่มปัญญาประดิษฐ์ กลุ่มเกษตรและอาหาร Smart Farming วัสดุก่อสร้าง ความร่วมมือด้านพลังงาน และการท่องเที่ยว (Mreport, 2565) ด้วยเหตุนี้การขับเคลื่อนโอกาสภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลของไทยสู่ตลาดประเทศซาอุดีอาระเบียจึงเป็นโอกาสสำคัญที่จะแบ่งตลาดทางธุรกิจด้านอุตสาหกรรมอาหาร ซึ่งซาอุดีอาระเบียให้ความสนใจด้านการเกษตรและอาหารมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเข้าอาหาร

ฮาลาลแช่แข็ง อาหารกระป๋อง อาหารสัตว์เลี้ยง และผลไม้แปรรูปชนิดต่าง ๆ เข้าสู่ตลาดในซาอุดีอาระเบียและขยายสู่กลุ่มประเทศในตะวันออกกลาง

ในทางกลับกันหากพิจารณานโยบายของการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมฮาลาลของไทยพบว่าจะเน้นด้านการเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งเกี่ยวกับหน่วยงานด้านการรองรับการรองรับมาตรฐานฮาลาล การสร้างความเชื่อมั่นด้านผลิตภัณฑ์ฮาลาลด้วยหลักวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านความรู้ ความเชี่ยวชาญและระบบการจัดการบริการเริ่มจากกลุ่มผู้ผลิตสู่ผู้บริโภค และการขยายตลาดไปยังกลุ่มประเทศต่าง ๆ ที่มีศักยภาพ และการขนส่งที่เป็นระบบ ตลอดจนการสร้าง ความเชื่อมั่นกับผู้บริโภคทั้งจากภายในและต่างประเทศ ซึ่งกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง และโลกมุสลิม อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งในพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่สำคัญทางการค้า และการลงทุน ของไทย ด้วยกำลังการซื้อที่มีคุณภาพ การส่งออกสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะ การส่งเสริมเรื่องความมั่นคงทางอาหาร และสินค้าฮาลาลที่ไทยมีศักยภาพ เปลี่ยนวิกฤต ให้เป็นโอกาสตามสถานะเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนี้ ซาอุดีอาระเบียมีแนวโน้มว่าจะเข้ามาลงทุนด้าน Smart Farming และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศไทยเพื่อผลักดันการ ส่งออกสินค้าเกษตรคุณภาพสูงกลับสู่ประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยเป้าหมายนี้ถือเป็น โอกาสของไทยที่จะสามารถต่อยอดยกระดับและขยายตลาดภาคเกษตรของไทยและ สร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างมาก ดังนั้น การศึกษาวิสัยทัศน์ 2030 ต่อโอกาสด้าน อุตสาหกรรมอาหารฮาลาลของไทย จึงเป็นเรื่องจำเป็นในการเตรียมความพร้อมสู่การ ขยายฐานการส่งออกไปยังซาอุดีอาระเบีย และการเพิ่มโอกาสของกลุ่มนักลงทุนของ ไทยและซาอุในด้านอุตสาหกรรมฮาลาล เนื่องจากห่วงโซ่อุปทานด้านอาหารและเครื่องดื่ม โอกาสทางการค้าและการลงทุนในซาอุดีอาระเบีย ผู้ประกอบการและบริษัทไทยใน ตลาดซาอุดีอาระเบียมีตัวเลือกในการเข้าสู่ตลาดซาอุดีอาระเบียมากมาย การลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศเพื่อจดทะเบียนบริษัทเพื่อดำเนินการในฐานะนักลงทุนอิสระ ผ่าน Saudi Arabia General Investment Authority (SAGIA) การเป็นหุ้นส่วนกับ ธุรกิจของซาอุดีอาระเบีย เงินลงทุน 800,000 รียาล (Vision 2030 Document) และ ดำเนินการในฐานะนักลงทุนอิสระ นับเป็นก้าวสำคัญที่วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะนำมาผลิต พื้นที่เศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งการหาตลาด Matching ระหว่างไทย-ซาอุกำลังดำเนิน ไปอย่างราบรื่นอย่างช้า ๆ เนื่องจากความเข้าใจด้านวัฒนธรรม กลุ่มผู้ตัดสินใจยังต้อง

ใช้เวลาในการสร้างความเชื่อมั่นด้านการลงทุนระหว่างกันมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ กลุ่มผู้ประกอบการด้านการก่อสร้าง การบริการ รวมถึงภาคอุตสาหกรรมฮาลาล จึงต้องเร่งในการเข้าถึงโอกาสภายใต้กรอบวิสัยทัศน์ 2030 เพื่อที่จะแบ่งตลาดด้านการส่งออกไปยังซาอุดีอาระเบียและกลุ่มประเทศในตะวันออกกลางอื่น ๆ

ปัญหาความมั่นคงด้านอาหาร และแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตรในประเทศ ซาอุดีอาระเบีย

ตามรายงานผลผลิตทางการเกษตรทั่วโลกในปี 2019 ปัจจุบันผลผลิตทั่วโลกเติบโตในอัตราเฉลี่ยต่อปีเพียง 1.63% เท่านั้น จะต้องเพิ่มขึ้นเป็นอย่างน้อย 1.73% เพื่อผลิตอาหาร อาหารสัตว์ ไฟเบอร์ และพลังงานชีวภาพอย่างยั่งยืน สภาพภูมิอากาศก่อให้เกิดความท้าทายอย่างมากต่อความมั่นคงทางอาหารในซาอุดีอาระเบีย เช่นเดียวกับเพื่อนบ้าน อาหรับ กลุ่มประเทศอ่าวอาหรับ (Gulf Cooperation Council, GCC) แต่ด้วยสถานะทางการเงินที่แข็งแกร่ง ซาอุดีอาระเบียเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความปลอดภัยด้านอาหารมากที่สุดในโลก ในขณะที่ความแตกต่างระหว่างความมั่นคงทางอาหารและความพอเพียง ซาอุดีอาระเบียพึ่งพาการนำเข้าอาหารอย่างมาก ความมั่นคงทางอาหารอาจทำให้เกิดความเสี่ยง เนื่องจากอุณหภูมิในซาอุดีอาระเบียมีความร้อนที่รุนแรงและสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการทำฟาร์ม เนื่องจากภูมิอากาศแบบทวีปฤดูหนาวที่หนาวเย็น ฤดูร้อนที่ร้อนจัด และปริมาณน้ำฝนที่คาดเดาไม่ได้ ซาอุดีอาระเบียจึงเป็นหนึ่งในประเทศที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากที่สุด โครงการเกี่ยวกับเกษตรหลายโครงการจึงต้องพัฒนาริเริ่มขึ้น เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ธุรกิจการเกษตรที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือความไม่มั่นคงในภูมิภาคจะทำให้ปัญหารุนแรงขึ้น จะบั่นทอนความมั่นคงทางโภชนาการและอาหารของซาอุดีอาระเบีย เพื่อพัฒนาทิศทางที่ชัดเจนสำหรับความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการที่ยั่งยืน การพิจารณาปัจจัยเหล่านี้ในสถานการณ์ปัจจุบันมีความสำคัญอย่างยิ่ง มีความเป็นไปได้ที่ซาอุดีอาระเบีย อาจไม่สามารถจัดหาอาหารนำเข้าได้เพียงพอสิ่งนี้ได้ตอกย้ำความสำคัญของความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งไม่สามารถปล่อยให้ตลาดขาดการแทรกแซงโดยตรง (Jason Lasrado, 2020)

ในปี 2019 กระทรวงสิ่งแวดล้อม น้ำ และการเกษตรของซาอุดีอาระเบียได้ริเริ่มโครงการสนับสนุนการเกษตรหลายด้านเพื่อช่วยให้เกษตรกรรายย่อยเปลี่ยนมาทำ

เกษตรอินทรีย์และผลิตอาหารคุณภาพสูงที่ปลอดภัย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ปรับปรุงการบริโภคอาหาร และน้ำชลประทาน ระบบการผลิตและส่งเสริมสนับสนุนการผลิตเกษตรอินทรีย์ ในขณะที่กระทรวงมียุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนจนถึงปี 2030 โดยตั้งเป้าลดการใช้น้ำเพื่อการเกษตรลง 30% ภายในปี 2030 โดยปรับปรุงระบบชลประทานและกำจัดพืชที่ใช้น้ำมากเกินไปมาอย่างใดก็ตามประเทศซาอุดีอาระเบียกำลังผลักดันการเพิ่มการเกษตรในพื้นที่ชนบท โครงการพัฒนาชนบทเกษตรกรรมยั่งยืนปี 2030 ได้เสนอเงินสนับสนุนแก่เกษตรกรจำนวน 2.33 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ รัฐบาลยังได้ให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ 800 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อการเกษตรแก่เกษตรกร SME และเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยสำหรับเกษตรกรเพื่อซื้ออุปกรณ์ (Kamal, A., 2014)

นอกจากนี้ ภาครัฐยังจัดการเปิดตัวโครงการพัฒนาชนบทเพื่อการเกษตรอย่างยั่งยืนที่พระราชวัง Al-Yamamah ในริยาดในปี 2019 โครงการมูลค่ากว่า 1.78 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการผลิต การแปรรูป และการตลาดของผลไม้ ปลา ปศุสัตว์ และกาแฟอาหรับ และการเพาะปลูกอย่างเป็นระบบ พืชที่เลี้ยงด้วยผลด้วยการลงทุนเฉพาะมูลค่า 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รัฐบาลวางแผนที่จะเพิ่มการผลิตเกษตรอินทรีย์ถึง 300% ภายในปี 2030 ไปพร้อมกับการพัฒนาศักยภาพด้านอื่น ๆ เช่น การใช้เทคนิคการทำฟาร์มที่ให้ผลกำไรสูงเป็นทรัพยากรที่สำคัญสำหรับเศรษฐกิจของประเทศ (Kamal, A., 2014) นอกจากนี้รัฐบาลอนุมัติเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยและบริการสนับสนุนเพื่อความหลากหลายทางธุรกิจภาคการเกษตร อุดหนุนน้ำและเชื้อเพลิงกับภาคการเกษตรสำหรับพืชที่ใช้น้ำน้อย และเดินระบบการทำฟาร์มที่มีประสิทธิภาพและเพิ่มการลงทุนจากต่างประเทศโดยรัฐบาลได้ให้การยกเว้นภาษีสำหรับพันธมิตรร่วมทุน โดยที่ผ่านมามีการงานถึงงานแสดงสินค้าเกษตรของซาอุดีอาระเบีย Foodex Saudi 2022

ในขณะที่ซาอุดีอาระเบียได้ดำเนินการหลายขั้นตอนและริเริ่มเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน โดยได้พัฒนาเทคโนโลยีด้านการใช้น้ำเค็มเพื่อการชลประทานผ่านการแยกเกลือออกหรือการวิจัยแร่ โดยในระยะสั้น ซาอุดีอาระเบียสามารถลงทุนในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ยั่งยืนที่มีอยู่ทั่วโลกโดยปรับแต่งและทดสอบสำหรับการใช้งานให้สอดคล้องกับเงื่อนไขสภาพของซาอุดีอาระเบีย (Jason Lasrado, 2020) ดังนั้นการมีเสบียงอาหารที่เชื่อถือได้ตลอดเวลาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับ

การรักษาระเบียบทางสังคม อาจกล่าวได้ว่าผู้คนสามารถเข้าถึงอาหารได้หากพวกเขามีทรัพยากร ได้รับอาหารที่จำเป็นต่อการรับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ อย่างไรก็ตาม สำหรับชาวคูตืออาระเบีย เนื่องจากการขาดทรัพยากรธรรมชาติทางการเกษตร การพึ่งพาการนำเข้าอาหารที่เพิ่มขึ้น แรงจูงใจ อัตราภาษีนำเข้า ข้อจำกัดด้านน้ำ อัตราการสูญเสียอาหารที่สูง และแรงกดดันที่เพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงทางอาหารของโลก แม้ว่าชาวคูตืออาระเบียจะเพิ่มการผลิตพืชผลภายในประเทศในช่วงเวลาสั้นๆ แต่ชาวคูตืออาระเบียก็ตระหนักได้อย่างรวดเร็วว่าการปลูกข้าวสาลีนั้นต้องการน้ำมาก ทำให้แหล่งน้ำใต้ดินของประเทศมีความตึงเครียด น้ำบาดาลในชาวคูตืออาระเบียมักจะเหือดแห้งเนื่องจากฝนตกน้อยและแต่กลับมีความต้องการใช้น้ำสูง ซึ่งขัดแย้งกับบริบทของการเติบโตในภาคการเกษตร

นอกจากนี้ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำ ทั้ง ๆ ที่น้ำมีจำกัดอย่างรุนแรง หนึ่งในความเปราะบางที่ร้ายแรงที่สุดคือปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำและที่ดิน ซึ่งถูกคุกคามจากความเสื่อมโทรม การบริโภคมากเกินไป การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ มลพิษ และสภาพอากาศสุดขั้ว ทรัพยากรน้ำเริ่มขาดแคลนและตึงเครียดอันเป็นผลมาจากจำนวนประชากรและความมั่งคั่งที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความท้าทายในการเลี้ยงดูประชากรของชาวคูตืออาระเบียซึ่งคาดว่าจะเกิน 38 ล้านคน ภายในปี 2030 เมื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงความต้องการด้านอาหาร ความต้องการสินค้าที่ไม่ใช่อาหารที่เพิ่มขึ้นสำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การเติบโตและการผลิตทางการเกษตรที่ลดลง และความไม่แน่นอนที่เกิดจากรูปแบบสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง ทำเข้าใจถึงข้อกังวลของชาวคูตืออาระเบียเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาหาร ด้วยเหตุนี้การจัดหาอาหารของชาวคูตืออาระเบียจึงมีความเสี่ยงสูงและขึ้นอยู่กับตลาดอาหารโลกเป็นส่วนใหญ่ด้วย

ชาวคูตืออาระเบียได้เห็นการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและการโยกย้ายถิ่นฐานอย่างกว้างขวางไปยังภูมิภาคมหานครเพื่อแสวงหาโอกาสที่ดีกว่า ประชากรของชาวคูตืออาระเบีย คาดว่าจะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เป็นผลจากอายุขัยที่เพิ่มขึ้นและอัตราการเสียชีวิตของทารกแรกเกิดที่ลดลง ประชากรของชาวคูตืออาระเบียขยายจากประมาณ 4 ล้านคนในปี 2503 เป็นประมาณ 32.5 ล้านคนในปี พ.ศ. 2561 ด้วยจำนวนประชากรปัจจุบัน ชาวคูตืออาระเบีย เป็นประเทศที่มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 41 ของโลก ภายใน

ปี พ.ศ. 2563 ประชากรคาดว่าจะสูงถึง 34.4 ล้านคน จากนั้นจะเพิ่มขึ้น 77% เป็นมากกว่า 56 ล้านคนภายในปี พ.ศ. 2593 การขยายตัวเหล่านี้ได้เพิ่มความตึงเครียดและความต้องการทรัพยากรน้ำที่ขาดแคลนอยู่แล้วของประเทศ การเติบโตของเมืองทำให้การบริโภคอาหารเพิ่มขึ้น การขยายตัวของเมืองช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดตั้งซูเปอร์มาร์เก็ตขนาดใหญ่ (รูปแบบการค้าปลีก) และเพิ่มการเข้าถึงซัพพลายเออร์จากต่างประเทศ (นำเข้า) ด้วยเหตุนี้จึงขยายทางเลือกที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อการเติบโตอย่างรวดเร็วของการบริโภคอาหารต่อหัว เนื่องจากการผลิตลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนๆ ปัจจุบันซาอุดีอาระเบียต้องพึ่งพาอาหารนำเข้ามากกว่าที่เคยเป็นมา นอกจากนี้ปัจจุบันพบว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีผลกระทบอย่างมากต่อระบบการจัดหาอาหารที่เปราะบางอยู่แล้วของซาอุดีอาระเบีย และความท้าทายจะรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเชิงบวกกับความต้องการอาหาร ซึ่งบ่งชี้ว่าความต้องการอาหารจะเพิ่มขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของ GDP ในระยะยาว (Mohd Asif, 2022)

โอกาสและความท้าทายของอุตสาหกรรมฮาลาลไทย

สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยได้เป็นสมาชิกในหน่วยงานรับรองอาหารและยาซาอุดีอาระเบีย (Saudi Food and Drug Authority, SFDA) และได้รับใบรับรองฮาลาล (Halal Certificate) เป็นครั้งแรกที่ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่ไม่ใช่ประเทศมุสลิม (NON MUSLIM) ได้รับการรับรองให้สามารถส่งสินค้าที่ได้รับการรับรองฮาลาลจากสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยส่งเข้าไปขายในประเทศซาอุดีอาระเบีย ได้โดยการส่งสินค้าฮาลาลต่อการขนส่งในแต่ละเที่ยว (Shipment) จำเป็นต้องขอใบรับรองเฉพาะ ซึ่งไม่เหมือนประเทศใด ๆ ที่ประเทศไทยเคยส่งออกสินค้าฮาลาลมาก่อน

ศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระทรวงการต่างประเทศ กรมปศุสัตว์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย หน่วยงานและองค์กรเอกชนต่างๆ ที่มีส่วนร่วมผลักดันจนทำให้ประเทศซาอุดีอาระเบียยอมรับระบบการรับรองฮาลาลของประเทศไทย ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถส่งสินค้าฮาลาลเข้าสู่ประเทศซาอุดีอาระเบียได้ และหวังว่าการดำเนินการในครั้งนี้นจะเป็นส่วนหนึ่งที่ยกระดับการส่งออกของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นอย่างแน่นอน

แอปพลิเคชัน “ฮาลาลไทย” ใช้ในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ฮาลาลไทย ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ฮาลาลไทยและจับคู่ธุรกิจ ระหว่างผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ฮาลาลไทยกับผู้สนใจผลิตภัณฑ์ฮาลาลไทยผ่านระบบ และฟังก์ชัน แจ้งเรื่อง-ร้องเรียนผ่านแอปพลิเคชัน สามารถตรวจสอบผลิตภัณฑ์ฮาลาลไทยได้ทันที ด้วยการป้อนหมายเลขรับรองฮาลาล หรือหมายเลข ออย. หรือสแกนบาร์โค้ด ที่ติดอยู่กับบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ ยิ่งไปกว่านั้นสามารถติดต่อผู้ประกอบการในการจับคู่ธุรกิจ และเช็คผลิตภัณฑ์ใหม่ผ่านการรับรองฮาลาลได้ทันที ผลิตภัณฑ์ฮาลาลไทยมากกว่า 150,000 รายการที่ได้รับเครื่องหมายการรับรองฮาลาลไทยด้วยตนเองได้ถึง 2 ช่องทาง 1. แอปพลิเคชัน Halal Thai ของสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย โดยสังเกตที่ไอคอนรูปเครื่องหมายฮาลาลไทย และ 2. ทางเว็บ www.halal.co.th

หนึ่งในข้อดีขอประเทศไทยคงต้องยอมรับว่าภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการประกอบอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลโดยเฉพาะจังหวัดปัตตานีซึ่งมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมและมีวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับประเทศมุสลิม มีภูมิประเทศที่เหมาะสมเนื่องจากอยู่ใกล้ชายทะเลและมีโครงสร้างพื้นฐานรองรับการพัฒนาซึ่งจะช่วยการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลของประเทศไทยให้มีศักยภาพมากขึ้น (ปิยะพงศ์ เสนีย์รัตนประยูร, นิกธ ศิริวงศ์ไพศาล, และเสกสรร สุธรรมานนท์, 2558)

วิสัยทัศน์ 2030 ของชาอู่อาระเบีย จึงเป็นโอกาสสำหรับไทยเนื่องจากเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการผลักดันประเทศให้ลดการพึ่งพารายได้จากน้ำมัน โดยการขับเคลื่อนประเทศไปด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจที่หลากหลาย ทันสมัย และครอบคลุมที่ใช้กลไกของเทคโนโลยีสมัยใหม่ทั้งในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาด้านการบริการ การพัฒนาด้านการแพทย์และสุขภาพ รวมถึงการพัฒนายกระดับคุณภาพทางการศึกษา ตลอดจนการปรับเปลี่ยนประเทศให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า ความมั่นคงด้านอาหารจะเป็นปัญหาในอนาคตสำหรับชาอู่อาระเบีย ซึ่งมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทะเลทรายและมีการเพาะปลูกค่อนข้างยากด้วยเหตุนี้ปัญหาด้านการผลิตอาหารที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศจึงต้องใช้สินค้านำเข้าจากภายนอกมาช่วยในการเติมเต็มความต้องการของผู้บริโภคที่กำลังเติบโตทั้งจำนวนของพลเมืองและเป็นผู้ที่เข้ามาทำงานอีกหลายล้านคน ดังนั้นขอเสนอแนะของรัฐบาลควรตระหนักถึงตลาดอาหารฮาลาลในเชิงลึกเพื่อทราบถึงสินค้าที่เป็นที่ต้องการของผู้ซื้อในตลาดตะวันออกกลางแต่ละประเทศอย่างแท้จริง และ

ควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์สินค้าอาหารฮาลาลในตลาดตะวันออกกลางมากขึ้นโดยชูประเด็นเรื่องคุณภาพและมาตรฐานอาหารให้เป็นที่ยอมรับ (เลอพงษ์ ชารีย์ต, ฤทธินา ไวสำรวจ, 2562)

วิเคราะห์ผลจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior, TPB) สู่โอกาสด้านอุตสาหกรรมฮาลาลไทย

ด้านการรับรู้: การรับรู้ด้านโอกาสของอุตสาหกรรมฮาลาลไทยให้ทันต่อวิสัยทัศน์ 2030 ของประเทศซาอุดีอาระเบียยังมีข้อจำกัด แม้ว่าจะมีกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงการต่างประเทศในการสร้างความรับรู้กับโอกาสและช่องทางการต่อยอดทางธุรกิจแล้วก็ตาม การสร้างความรับรู้ดังกล่าวอาจยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร และจำกัดอยู่เพียงแค่อุตสาหกรรมอาหารฮาลาล ในขณะที่ความต้องการในด้านอื่นยังมีความต้องการสูงจากซาอุดีอาระเบีย เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยววิถีฮาลาล การบริการทางการแพทย์ เครื่องสำอาง เป็นต้น

ด้านแรงจูงใจทางธุรกิจฮาลาล: ที่ผ่านมามีเห็นได้อย่างชัดเจนว่า รัฐบาลไทยให้การสนับสนุนกิจการฮาลาลในทุกมิติ ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การส่งเสริมกลุ่มสตาร์ทอัพ จนมีรายได้จากการส่งออกสินค้าฮาลาลกว่า 213 ล้านบาท ในปี 2565 (Thacca, 2022) อย่างไรก็ตามความทับซ้อนในการขอตราฮาลาล และค่าธรรมเนียม รวมถึงมาตรฐานในทางปฏิบัติยังคงเป็นข้อจำกัดต่อแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมฮาลาลเข้ามาลงทุนและเข้าสู่กระบวนการของมาตรฐานฮาลาลที่ต้องปฏิบัติตาม จึงทำให้เสียโอกาสในการขยายตลาดและการส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะกับซาอุดีอาระเบีย

การสนับสนุนจากครอบครัว: พฤติกรรมนี้ขึ้นอยู่กับทัศนคติของผู้ประกอบการ โดยส่วนใหญ่แล้ว การสนับสนุนจากครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญในการเริ่มต้นธุรกิจ และการให้คำปรึกษา

อิทธิพลจากเพื่อนร่วมงาน: เพื่อนร่วมงานมีบทบาทสำคัญในการเติบโตในธุรกิจ การมีเพื่อนร่วมงานที่ดีและมีความสามารถสามารถเสริมสร้างการเรียนรู้และพัฒนาสามารถช่วยให้เราเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ หรือเข้าใจวิธีการทำงานในมุมมองที่แตกต่างออกไป ทำให้เราสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง สามารถประสิทธิภาพและความกระตือรือร้นในการทำงาน เพื่อนร่วมงานที่ดีช่วยสร้างความเข้มแข็งในทีม ทำให้สามารถ

ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในโครงการต่างๆ

ความเป็นไปได้ : หลักความเป็นไปได้ขึ้นอยู่กับการศึกษาความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น หลักการพื้นฐานที่ความเป็นไปได้ โดยความสัมพันธ์ระหว่างไทยและซาอุดีฯ กำลังอยู่ในช่วงที่กำลังเฟื่องฟู จึงส่งผลให้โอกาสทางการค้า การลงทุน และด้านอุตสาหกรรมฮาลาลมีมากขึ้นอีกด้วย

การสนับสนุนจากรัฐบาล : รัฐบาลไทยได้ดำเนินนโยบายต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจฮาลาลอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจฮาลาลในประเทศและสร้างโอกาสในการขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ เช่น นโยบายการสนับสนุนทางการค้า โดยเปิดตลาดใหม่และขยายตลาดเดิม มีกระทรวงพาณิชย์ได้เน้นย้ำการเปิดตลาดใหม่และขยายตลาดเดิมสำหรับสินค้าฮาลาล นโยบายการสนับสนุนทางอุตสาหกรรม โดยการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าฮาลาล มีกระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดตั้งโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าฮาลาล รวมถึงการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมฮาลาล และนโยบายการจัดตั้งกรมฮาลาลและสถาบันฮาลาลแห่งประเทศไทยโดยบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสนับสนุนธุรกิจฮาลาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ (บัณฑิต อารอมัน, 2567)

สรุปผลการศึกษา

ด้วยโอกาสทางความมั่นคงทางอาหารที่ไทยมีศักยภาพการยกระดับอุตสาหกรรมฮาลาลการยกระดับคุณภาพสินค้าฮาลาลของภาคอุตสาหกรรมกับสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย (CICOT) สถาบันมาตรฐานฮาลาลแห่งประเทศไทยจึงต้องมีระบบและกลไกที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถเข้าถึงมาตรฐานหน่วยงานอาหารและยา (Saudi Food & Drug Authority, SFDA) ของประเทศซาอุดีอาระเบียที่กำลังดูแลเรื่องการนำเข้าสินค้าฮาลาล โอกาสสำคัญคือเมื่อชื่อ CICOT ได้เข้ามาเป็นสมาชิกในฐานะเป็นหน่วยงานรับรองฮาลาล และเป็นผู้ออกเครื่องหมายรับรองฮาลาลของประเทศไทย ซึ่งเป็นเครื่องหมายเดียวที่ใช้ในการรับรองฮาลาลของประเทศไทยและกำกับดูแลโดยองค์ศาสนา ทำให้เกิดความเป็นเอกภาพ ส่งผลให้เครื่องหมายรับรองฮาลาลของประเทศไทยผ่านหลักเกณฑ์ที่หน่วยงาน SFDA กำหนด ทำให้สามารถ

ส่งออกสินค้าไปยังประเทศซาอุดีอาระเบีย ได้ ทั้งนี้ควรเร่งในการผลักดันนโยบายการส่งเสริมสินค้าฮาลาลไปยังซาอุดีอาระเบียตามโอกาสที่ซาอุดีอาระเบียกำลังจะพลิกโฉมประเทศสู่การเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมและการเกษตรภายใต้นโยบายตามวิสัยทัศน์ 2030 ดังนั้นการปรับทิศทางการส่งเสริมอุตสาหกรรมฮาลาล จึงต้องเร่งพัฒนายุทธศาสตร์ดังนี้ 1) กำหนดแผนตามกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งล่าสุด (ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 – 2570) มิได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร 2) การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมฮาลาลอย่างเป็นรูปธรรม และ 3) การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรด้านฮาลาลในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับฮาลาล

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ธรรมาวาท และ ณัฐพล ชันช้อย. (2022). ศักยภาพการผลิตและการตลาดของธุรกิจอาหารฮาลาล ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *KASEM BUNDTI JOURNAL*, 23(2), 81–98. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jkbu/article/view/262545>.
- กาญจนา ธรรมาวาท. (2022). ศักยภาพการผลิตและการตลาดของธุรกิจอาหารฮาลาล. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 23(2), 81–98.
- จรัญ มะลูลีม. (2556, 8 มิถุนายน). *สัมพันธ์ไทย-ซาอุดีอาระเบีย: ขอบฟ้าใหม่สำหรับการค้าและการลงทุน (1)*. มติชนสุดสัปดาห์. https://www.matichon-weekly.com/column/article_680337
- ไทยรัฐออนไลน์. (2565, 19 กันยายน). *ส.อ.ท.เปิดตลาดส่งออกซาอุดีอาระเบีย ลุยเกษตร-อาหาร-อุตสาหกรรม*. <https://www.thairath.co.th/money/economics/analysis/2499602>
- ธนวิทย์ เสือแย้ม และ รัชดา คงขุนเทียน. (2565, 13 กันยายน). *ภาคเอกชน ชี้ผลสำเร็จเยือนซาอุฯ ช่วยขยายตลาดส่งออก-ผลักดันการค้าของไทย*. ข่าวออนไลน์ RYT9. <https://www.ryt9.com/s/iq03/3356286>.
- นาวา จันทนสุรคนม. (2566, 19 เมษายน). *สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมองโอกาสลงทุนซาอุฯ แนะนำธุรกิจเตรียมความพร้อม-เพิ่มขีดความสามารถแข่งขัน*. สำนักข่าวอินโฟเควสท์. <https://www.infoquest.co.th/2023/293882>

- บัณฑิต อารอมัน. (2567). นโยบายการส่งเสริมฮาลาลและการสนับสนุนธุรกิจฮาลาลในประเทศไทย. *วารสารอิสลามแห่งประเทศไทย*, 1(1), 34–50. <https://so16.tcithaijo.org/index.php/TIJ/article/view/672>
- ปิยะพงศ์ เสนีย์รัตน์ประยูร นิกร ศิริวงศ์ไพศาล และเสกสรร สุธรรมานนท์. (2015). กลยุทธ์การจัดการโซ่อุปทานอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลของไทย: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมอาหารทะเล. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*, 14(1), 27-42.
- เลอพงษ์ ชาร์ยิต, & กฤษณา ไวสารว. (2019). การขับเคลื่อนนโยบายอุตสาหกรรมกิจการฮาลาลและการจัดการ. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 9(1), 46-49.
- ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพธุรกิจสินค้าและบริการฮาลาล (พ.ศ. 2559 – 2563).ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580.
- วินัย ทะหลัน. (2552, 5 ตุลาคม). สัญลักษณ์แห่งคุณภาพสินค้าฮาลาลระดับโลก Halal Q. Positioning .<https://positioningmag.com/49548>
- สันติ บางอ้อ. (2556). การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน: ต้องเริ่มต้นด้วยคำถาม ไม่ใช่คำตอบ. *เศรษฐกิจ*, 1(1), 15–30.
- สาริกา คำสุวรรณ. (2011). นโยบายส่งเสริมการส่งออกอาหารฮาลาลไทย และปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์อาหารฮาลาลไทยในกลุ่มผู้บริโภคมุสลิมตะวันออกกลาง. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 3(6), 137–161.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2565). *มาตรฐานฮาลาลแห่งชาติ*. <https://www.acfs.go.th/halal/general.php>
- อนุชา บุรพชัยศรี. (2565, 17 ธันวาคม). ‘อาหารไทย อาหารโลก’ ต่อยอดฮาลาลของไทย ขยายตัวเพิ่ม 64.65%. *workpointTODAY* . https://www.pewresearch.org/religion/2017/04/05/the-changing-global-religious-landscape/pf_17-04-05_projectionsupdate_change310px/.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.
- Asif, M. (2022). *Thai-Saudi business opportunities: A new horizon for trade & investment*. Krirk National and International Conference on A New Paradigm of Thai Chinese and Saudi Arabian Research, 17 December 2023.

- finnomena. (2008). *การลงทุนในตลาดหุ้น: แนวทางและกลยุทธ์*. <https://www.finnomena.com>
- Kamal, A. (2014). Sustainable development in emerging markets. *Journal of Environmental Management*, 45(3), 123–135.
- Khalek, A. A., & Syed Ismail, S. H. (2015). Why are we eating halal? Using the theory of planned behavior in predicting halal food consumption among Generation Y in Malaysia. *International Journal of Social Science and Humanity*, 5(7), 608-612. <https://doi.org/10.7763/IJSSH.2015.V5.526>
- Lasrado, J. (2020, July 20). *How Saudi is moving from food security to food self-sufficiency*. Forbes Middle East. <https://www.forbesmiddleeast.com/consumer/food-and-drink/how-saudi-is-moving-from-food-security-to-food-self-sufficiency-1>
- Porter, M. E. (1980). *Competitive strategy: Techniques for analyzing industries and competitors*. Free Press.
- Saudi Vision 2030. (2022). *The journey so far*. <https://www.vision2030.gov.sa/media/h4tosn55/ceda-vision-2030-5-year-update-v22.pd>
- Supaat, S. H., Nizam, N. Z., & Ahamat, A. (2019). Through the theory of planned behaviour (TPB) for extended model of entrepreneurs' intentions to involve in halal industry. *International Journal of Recent Technology and Engineering*, 8(4), 4450-4458.
- Mreport. (2565, 8 พฤศจิกายน). *ไทย-ซาอุดีอาระเบีย 9 เดือน คืบหน้าธุรกิจและการลงทุน 7 ด้านสำคัญ*. <https://www.mreport.co.th/news/economy/325-Update-on-Thailand-Saudi-Arabia-Investment-in-2022>
- THACCA. (2022). *ไทยอยู่ตรงไหนของอุตสาหกรรมฮาลาลโลก*. <https://thacca.go.th/article/food-halal>

